

MEDNARODNI SIMPOZIJ ZA RAZISKAVANJE DELAVSKE PESMI
V LIBLICAH PRI PRAGI 15.—19. MARCA 1961

Radoslav Hrovatin

V razpravah folkloristov, muzikologov, literarnih znanstvenikov in raziskovalcev ostalih družbenih ved moremo že od prejšnjega stoletja dalje zaslediti različne označbe za posebno zvrst pesmi, kot so pesmi pri delu, pesmi o delu, delovne pesmi itd. Vendar pa vse te označbe niso bile do nedavna dovolj natančno opredeljene, niti dosledno uporabljene.

Z vedno večjim uveljavljanjem delavskega razreda zlasti v industrijsko razvitih deželah je nastala potreba po razširitvi in poglobitvi raziskovanja pesmi, ki so specifičen izraz delovnih ljudi v novih oblikah proizvodnje, tesno povezan z ustreznim prizadevanjem po novih oblikah družbenih odnosov. Na podlagi takšnega zgodovinskega razvoja je vzniknila tudi posebna označba za pesmi novih delovnih slojev — delavska pesem.

Seveda pa tudi ta nova označba ni še našla dovolj izoblikovane opredelitve niti glede vsebine, niti glede obsega predmeta. Vedno številnejši raziskovalci delavske pesmi so vedno bolj in bolj spoznavali, kako kompleksna je problematika predmetnega raziskovanja, katero je mogoče uspešno reševati predvsem z vzajemno pomočjo sodelavcev iz raznih dežel in z raznih področij znanosti.

Pri iskanju načinov za sodelovanje so raziskovalci začutili potrebo, da se sestanejo, da izmenjajo spoznanja in izkušnje in da si prikažejo ugotovljene probleme ter na tej podlagi poiščejo ustrezne oblike za stalne stike.

Porodila se je torej misel za prvi mednarodni sestanek raziskovalcev delavske pesmi in prav primerno je, da je zanj dala pobudo ena izmed dežel, v kateri se delavski razred že dolgo uveljavlja v večji meri, to je Češkoslovaška socialistična republika.

Tako je Mednarodni simpozij za raziskavanje delavske pesmi organizirala »Společnost československých národopisců při Československé akademii věd« v Domu znanstvenih delavcev v Liblicah pri Pragi v času od 15. do 19. marca 1961.

Simpozija se je udeležilo čez 60 znanstvenikov in drugih interesentov iz 12 evropskih držav. V 20 predavanjih in v diskusijah so poročali in razpravljali o razvoju delavske pesmi v posameznih deželah: V. Karbusický in J. Stanislav (Češkoslovaška); F. Vogl in H. Steiner (Avstrija); J. Pálincás in J. Sztatmári (Madžarska); A. L. Lloyd, Ch. Parker, J. Miller in K. Thompson (Anglija); W. Steinitz, I. Lammel in H. Kleye (Nemška demokratična republika); S. Dygacz in J. Ligęza (Poljska); N. Kaufman (Bolgarija); S. Liberovici (Italija) itd. Posebna področja predmetnega raziskovanja so obravnavali: V. Pletka iz Prage (Naloge mednarodnega raziskovanja delavske pesmi), O. Sirovátko iz Brna (O teoretičnih vprašanjih delavske pesmi), M. S. Druskin iz Leningrada (O internacionalnih in nacionalnih potezah delavskih revolucionarnih himen), G. Heilfurth iz Marburga (Rudarska pesem kot zgodovinski temelj delavske kulture), R. Hrovatin (Partizanska pesem v Jugoslaviji kot posebna vrsta delavske pesmi) itd.

V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta ob koncu posvetovanja, je bilo ugotovljeno, da so referati ter obširna in plodna diskusija osvetlili mesto, problematiko in naloge raziskovanja delavske pesmi z najrazličnejših vidikov. Posebno je bila poudarjena nujnost sodelovanja folkloristov, muzikologov in literarnih znanstvenikov. Raziskovanje naj zajema celotni historični razvoj delavske pesmi do današnjih dni pri vseh slojih delavcev brez politične omejitve. Uspešno raziskovanje delavske pesmi je možno samo na čim širši osnovi mednarodnega sodelovanja.

Ustanovljena je bila stalna komisija, ki jo sestavljajo zastopniki iz CSSR, Nemške DR, Nemške ZR, Anglije, Jugoslavije in SSSR. Ta komisija je predlagala naslednje ukrepe:

1. Ustanovi naj se mednarodni center v Pragi z nalogama: a) mednarodna bibliografija delavske pesmi in b) mednarodna dokumentacija delavske pesmi. V ta center naj se steka gradivo iz vseh dežel. Informacije centra bodo objavljene v časopisu »Demos«. Vsaka dežela naj določi raziskovalno središče oziroma zastopnika za korespondiranje zaradi koordinacije dela.

2. Za bližnjo prihodnost so določene 3 skupne raziskovalne teme: a) rudarska pesem (odgovoren prof. G. Heilfurth, Marburg a. d. Lahn); b) partizanska pesem 2. svetovne vojne (Odgovoren R. Hrovatin, Ljubljana); c) pesmi internirancev (odgovorna I. Lammel, Berlin).

3. Izdaja antologije najboljših pesmi mednarodnega delavskega gibanja. Vsaki pesmi naj bi bila dodana obrazložitev njene zgodovine in socialne funkcije. Izbor pesmi in redakcijo izdaje bo izvedel redakcijski komite; za sekretarja komiteja je določen V. Pletka, Praga.

4. Naslednji simpozij naj bi bil približno po 4 letih. Točen datum in kraj sestanka bo določen leta 1965 v Sofiji ob priliki mednarodnega kongresa slavistov.

Iz sklepov resolucije je vidno, kako pomembne naloge so bile poverjene tudi jugoslovanski znanosti. Zato bo treba ustvariti primerne pogoje za naslednje delo: 1. Poglobitev in razširitev raziskovanja delavske pesmi v Jugoslaviji; 2. Zbiranje gradiva za sestavo bibliografije in antologije delavskih pesmi; 3. Organiziranje centra za raziskovanje delavske in zlasti partizanske pesmi v mednarodnem obsegu; 4. priprava pogojev za organiziranje enega izmed prihodnjih mednarodnih simpozijev za raziskovanje delavske pesmi v Jugoslaviji.

Résumé

SYMPOSIUM INTERNATIONAL POUR LES RECHERCHES SUR LE CHANT OUVRIER A LIBLICE PRES DE PRAGUE DU 15. AU 19. III. 1961

Dans l'exposé ci-dessus l'auteur, qui a participé à la réunion mentionnée en tant qu'unique représentant de la Yougoslavie, fait un rapport sur les participants et les exposés ainsi que sur les décisions contenues dans la résolution reçue, dont résultent des tâches déterminées aussi pour les chercheurs du chant ouvrier en Yougoslavie, surtout dans le domaine du chant partisan.

TRETJE POSVETOVANJE VZHODNOALPSKIH NARODOPISCEV V RETOROMANSKI ŠVICI, 28. VIII. — 2. IX. 1961

Milko Matičetov

Za Ljubljano (1956) in Nemškim Gradcem (1959) je bil kot kraj 3. narodopisnega posvetovanja izbran Mustèr-Disentis v švicarskem »sivem kantonu« (Graubünden, Grischun); po dveh univerzitetnih središčih — vas. Organizacijsko breme, ki je pri prejšnjih posvetovanjih slonelo na ti ali oni ustanovi (v Ljubljani na narodopisnem inštitutu akademije znanosti, v Gradcu na narodopisnem muzeju in narodopisni stolici univerze), je tokrat nosil dr. Robert Wildhaber iz švicarskega narodopisnega muzeja v Baslu. Le-ta je vtisnil posvetovanju posebno noto, ko je predlagal, naj bi se tokrat za spremembo naj-